

บทความพิเศษ (Selected Article)

กลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่

Driving Strategies for Internal Quality Assurance System in Schools to Improve the Quality of Learners Based on New Normal Vocational Education Standards

สุกิจ โพธิ์ศิริกุล¹, วิชัย จันทร์จำรุณ², บุษย์จักรวาล รอดบำเรอ³, วิราภรณ์ ส่งแสง⁴

นักวิชาการอิสระ^{1,2,3}

Sukit Phosirikul¹, Wichai Janjamroon², Bunchakkrawan Rotbamroe³, Wiraporn Songsang⁴

Independent scholars^{1,2,3,4}

Received: July 13, 2022 Revised: August 20, 2022 Accepted: August 21, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่ 2) สร้างกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่ และ 3) ประเมินประสิทธิผลการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนวิทยาลัยการอาชีวศึกษา 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก กลยุทธ์ในการขับเคลื่อน 5 กลยุทธ์ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และการประยุกต์ใช้ พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการสนับสนุนทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ พัฒนาคูณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน, ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีกลไกการขับเคลื่อน คือ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ การประเมินคุณภาพ และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ โดยมีผลการประเมินการดำเนินงาน และความพึงพอใจของผู้เรียนที่ร่วมกิจกรรมที่มีต่อการดำเนินงานตามกลยุทธ์ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การขับเคลื่อน, กลยุทธ์, ระบบประกันคุณภาพภายใน, คุณภาพผู้เรียน, มาตรฐานการอาชีวศึกษา, ยุคปกติใหม่

¹ Corresponding author, Tel. 087-682-8222, E-mail: janjanroon@gmail.com

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the problems of driving internal quality assurance system to develop learner quality according to new normal vocational education standards, 2) to create a strategy to drive internal quality assurance system to develop learner quality according to new normal vocational education standards, and 3) to evaluate its effectiveness. Implementing an internal quality assurance system to develop learner quality according to new normal vocational education standards. The sample consisted of 120 educational school administrators and teachers at Kranuan Vocational College. The instruments used for data collection were questionnaires and assessment forms. Data were analyzed using frequency, mean, standard deviation and content analysis. The research findings revealed that the problem of driving the internal quality assurance system to develop learner quality according to new normal vocational education standards was at a high level. Strategies to drive 5 strategies: develop the quality of learners in terms of knowledge, skills and application, application develop a network of cooperation to support resources and learning resources, develop desirable characteristics for learners raise, monitoring and auditing of educational quality of educational school, and develop electronic courseware. The mechanisms for driving are control, audit, assess, and learning technology. And the satisfaction of learners who participated in the activities toward the implementation of the overall strategy was at a high average level.

Key words: Driving, Strategy, Internal quality assurance system, Quality of learner, Vocational education standard, New Normal

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศใช้มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา มาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ จึงจัดทำแนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษา สำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาด้านอาชีวศึกษาให้เป็นไปตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงได้กำหนดเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 จำนวน 5 ด้าน โดยกำหนดค่าน้ำหนักการให้คะแนนในแต่ละด้าน คือ ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา (ค่าน้ำหนัก ร้อยละ 50) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (ค่าน้ำหนัก ร้อยละ 10) ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา (ค่าน้ำหนัก ร้อยละ 20) ด้านการมีส่วนร่วม (ค่าน้ำหนัก ร้อยละ 10) และด้านปัจจัยพื้นฐาน (ค่าน้ำหนัก ร้อยละ 10) จากกรอบแนวคิดการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ดังกล่าว แสดงให้เห็นความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 จำนวน 3 มาตรฐาน 9 ประเด็นการประเมิน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ จำนวน 3 ประเด็นการประเมิน มาตรฐานที่ 2

การจัดการอาชีวศึกษา จำนวน 4 ประเด็นการประเมิน และมาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ จำนวน 2 ประเด็นการประเมินจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วม และด้านปัจจัยพื้นฐาน โดยผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ยอดเยี่ยม ดีเลิศ ดี ปานกลาง กำลังพัฒนา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2561)

แต่จากผลการประเมินภายนอกรอบสี่ (พ.ศ. 2559-2563) ด้านการอาชีวศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี ผลการประเมินเป็นที่น่าพอใจ แต่ยังพบว่า มาตรฐานด้านที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน สถานศึกษาส่วนใหญ่มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่บ่งชี้ถึงปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน เช่น พิศมัย นิติศักดิ์ (2556) พบว่า มีปัญหาด้านผลการจัดการศึกษาในแต่ละระดับและประเภทการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพภายใน ด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและด้านการบริหารจัดการศึกษา สำหรับในกรณีสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน มีการเปลี่ยนครู เข้า-ออก บ่อย ทำให้ขาดบุคลากรดำเนินงานประกันและขาดความรู้ความเข้าใจด้านงานประกันคุณภาพ รวมถึงคุณภาพการจัดการเรียนรู้สู่การปฏิบัติน้อยตามไปด้วย การจัดการเรียนการสอนในภาคปกติมีคุณภาพน้อยกว่าการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาคี ผู้เรียนขาดทักษะในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารมีความเข้าใจไม่สอดคล้องกับผู้ปฏิบัติงาน ขาดการมีส่วนร่วม จากหน่วยงานภายนอก ด้านความร่วมมือในการสร้าง สังคมแห่งการเรียนรู้ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ไม่มีสิ่งแปลกใหม่ (ชกร นริสาน, 2565)

นอกจากนี้ จากแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกภายใต้สถานการณ์ COVID-19 ที่ทำให้การจัดการเรียนการสอน เปลี่ยนจากการนั่งเรียนในห้องเรียนไปเป็นรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกต้องสอดคล้องกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด โดยแบ่งการประเมินเป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรก การประเมิน SAR ซึ่งส่งผ่านหน่วยงานต้นสังกัด ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 พิจารณาจากสิ่งที่ปรากฏใน SAR และเอกสารประกอบที่แนบมา กับ SAR เท่านั้น (โดยไม่ขอเอกสารเพิ่มเติมจากสถานศึกษา เพื่อลดภาระของสถานศึกษา) ผลการประเมิน SAR มี 3 ระดับ คือ “ดี” “พอใช้” และ “ปรับปรุง” ระยะสอง การประเมินจากการตรวจเยี่ยม (Site Visit) (เป็นไปตามความสมัครใจของสถานศึกษา) เมื่อสถานศึกษาได้รับรายงานผลการประเมิน SAR อย่างเป็นทางการจาก สมศ. แล้ว ถ้าต้องการให้ สมศ. ลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม สถานศึกษาสามารถร้องขอให้ สมศ. เข้าไปตรวจเยี่ยมได้ ระบุตารางนัดหมาย และประเด็นการตรวจ ซึ่งการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมจะใช้เวลาอันน้อยสุด ไม่มีการสรุปผลด้วยวาจาที่สถานศึกษา เพื่อลดการสัมผัสตามหลักการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ผลการประเมินจากการตรวจเยี่ยม มี 5 ระดับ คือ “ดีเยี่ยม” “ดีมาก” “ดี” “พอใช้” และ “ปรับปรุง” (นันทา หงวนต, 2564) ดังนั้น สถานศึกษาจึงเป็นหน่วยงานสำคัญที่จะทำการขับเคลื่อนการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีรูปแบบที่สอดคล้องกับสภาพและบริบทของอาชีวศึกษา อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาให้เป็นอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาศึกษาต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ปัญหาการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่ในภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับใด

2. กลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่ที่มีประสิทธิผลประกอบด้วยกลยุทธ์ใดบ้าง

3. ประสิทธิภาพการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่ ด้านการประเมินการดำเนินงาน และความพึงพอใจของผู้เรียนที่ร่วมกิจกรรมที่มีต่อการดำเนินงานตามกลยุทธ์ในภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่

2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่

3. เพื่อประเมินประสิทธิภาพการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสถานการณ์แพร่ระบาดโรค COVID-19

เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งนี้ เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาต้องตระหนักและดำเนินการจนบรรลุผลในที่สุด ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำหนด ให้ออกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดการนำสู่การ ปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม (ชินภัทร ภูมิรัตน, 2555)

ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และ วิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ได้กำหนดระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาและพัฒนามาตรฐานการศึกษาทุกระดับต้องประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2555, 2561)

1. การประเมินคุณภาพภายใน เป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตามและ ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินการโดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา

2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการติดตามตรวจสอบความ ก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาพร้อมทั้ง เสนอแนะมาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเข้าสู่คุณภาพที่ สอดคล้อง กับมาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดระบบและ โครงสร้าง การวางแผนการดำเนินการตามแผน รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกให้เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีความรับผิดชอบร่วมกันของทุกคน

อย่างไรก็ตามเนื่องจากเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ (COVID-19) ทำให้มีผลกระทบต่อ การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาซึ่งส่งผลกระทบต่อ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วย ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2564) จึงได้ประกาศแนวทางการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนในช่วงแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการศึกษาและประเมินผลตามหลักสูตรให้ เหมาะสม กับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยภาคทฤษฎีการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านระบบ อิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบออนไลน์ (Online) เป็นการจัดการเรียนการสอนในลักษณะสอนสด (Live) ผ่าน แพลตฟอร์ม (Platform) การจัดการเรียนรู้ ออนไลน์ที่มีคุณภาพ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้บรรลุ จุดประสงค์รายวิชาที่เทียบเคียงกับการสอนใน ห้องเรียน มอบหมายงานและรับ-ส่งงานผ่านระบบ อิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียน

และในภาคปฏิบัติการเรียนรู้เนื้อหาภาคปฏิบัติโดยการเข้ารับการฝึกปฏิบัติในสถานศึกษา (Class Room Learning) ซึ่งครูผู้สอนในรายวิชาพิจารณาสมรรถนะและเนื้อหาภาคปฏิบัติที่สำคัญ และต้องใช้ในการ ปฏิบัติงานในสถานประกอบการให้นักเรียน นักศึกษาในรูปแบบโมดูล มุ่งเน้นการแก้ปัญหา การกำหนด สถานการณ์ กรณีศึกษาและจัดการเรียนการสอนเป็นฐานการเรียนรู้ที่มีการจัดการเรียนแบบต่อเนื่อง (Block Course) ตามจำนวนชั่วโมงที่กำหนด รวมทั้งแบ่งกลุ่มผู้เรียนให้เข้าฝึกปฏิบัติเป็นกลุ่มย่อย ๆ สอดคล้องกับ จำนวนครุภัณฑ์และอุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการ และเป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนด รวมทั้งปฏิบัติ ตามคำสั่งศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด -19) มาตรการที่ คณะกรรมการบริหารสถานการณ์โควิดในแต่ละพื้นที่กำหนดตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม หรือผู้สอน อาจจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการสาธิตในลักษณะสอนสด (Live) หรือสื่อจำลองเสมือนจริง (Simulation) แบบออนไลน์สำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน (On Demand) และมีช่องทางการติดต่อสื่อสารผ่านสื่อ สังคมออนไลน์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยการประเมินผลภาคปฏิบัติ ครูผู้สอนจะดำเนินการประเมินใน ระหว่างการเรียนรู้เนื้อหา ภาคปฏิบัติหรือเมื่อสิ้นสุดการฝึกปฏิบัติในแต่ละฐานการเรียนรู้ ตามสมรรถนะที่ สำคัญและต้องใช้ในการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ขณะเดียวกันการจัดการเรียนการสอนจะเน้นการ พัฒนาค้นคว้าเทคโนโลยีสารสนเทศ (Electronic Courseware) และใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (Learning Technology)

สรุปได้ว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนา มาตรฐาน การศึกษาทุกระดับจะต้องมีกระบวนการที่สำคัญโดยเริ่มตั้งแต่การประเมินคุณภาพภายใน การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเน้นการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (blended learning) ที่เป็นการเรียนรู้ที่ผู้สอนสามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทั้งผ่านการเรียน การสอนในชั้นเรียนที่ผู้สอนนำเสนอเทคนิคการเรียนรู้ต่างๆ ร่วมกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอยู่ หลากหลายให้เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้และศักยภาพของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการ เรียนรู้ จึงกลายเป็นรูปแบบดั้งเดิมใหม่ (new traditional model) หรือความปกติใหม่ (new normality) ใน

กระบวนการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนในสภาพแวดล้อมของห้องเรียนแบบเผชิญหน้า (face-to-face) และห้องเรียนออนไลน์ (online classroom) (Astudillo, 2020)

แนวคิดเกี่ยวกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา

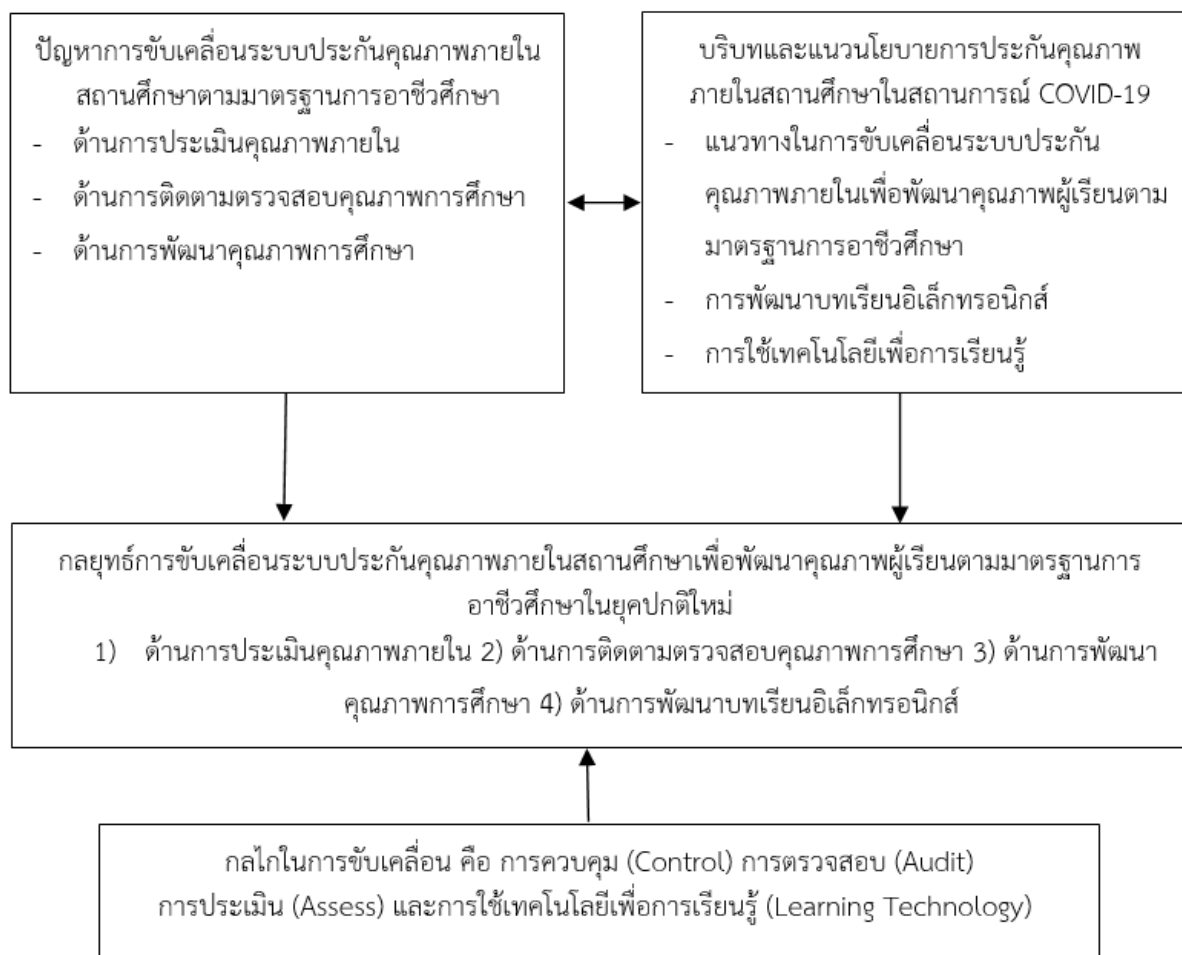
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาอาชีวศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ ที่สอดคล้องกับความต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ การส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของภาครัฐและเอกชน การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การจัดการอาชีวศึกษา โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ จึงได้จัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2564 และนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประกอบไปด้วย กลุ่มมาตรฐานอาชีวศึกษาธุรกิจและบริการ กลุ่มมาตรฐานอาชีวศึกษาอุตสาหกรรม กลุ่มมาตรฐานอาชีวศึกษาเกษตรกรรมและประมง กลุ่มประกันคุณภาพการอาชีวศึกษา กลุ่มคุณวุฒิทางการศึกษาวิชาชีพ และกลุ่มจัดการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2564) ประกาศใช้มาตรฐานการอาชีวศึกษา 3 มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีความรู้ มีทักษะและการประยุกต์ใช้ เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา และมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 2 การจัดการอาชีวศึกษา โดยสถานศึกษามีครูที่มีคุณวุฒิการศึกษาและจำนวนตามเกณฑ์ที่กำหนด ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และบริหารจัดการทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสำเร็จในการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา

และมาตรฐานที่ 3 การสร้างสังคมแห่งความรู้ โดยสถานศึกษาร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรต่างๆ เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีการจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ งานสร้างสรรค์งานวิจัย

จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นว่า ปัญหาการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ได้แก่ ด้านการประเมินคุณภาพภายใน ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งบริบทและแนวนโยบายการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในสถานการณ์ COVID-19 ซึ่งมีแนวทางในการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา คือ การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาในยุคปกติใหม่ ได้แก่ ด้านการประเมินคุณภาพภายใน ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีกลไกในการขับเคลื่อน คือ การควบคุม (control) การตรวจสอบ (audit) การประเมิน (assess) และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (learning technology) ดังกรอบแนวคิดการวิจัยในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในวิทยาลัยการอาชีพกระนวน ปีการศึกษา 2565 จำนวน 102 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และแบบประเมิน โดยมีขั้นตอน วิธีดำเนินการ และผลการศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ขั้นตอน วิธีดำเนินการ และผลที่ได้รับ

วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	วิธีดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
ข้อ 1 (R1)	1. การศึกษาปัญหาในการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่	1) ศึกษาปัญหาในการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่	1. ปัญหาการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่

วัตถุประสงค์	ขั้นตอน	วิธีดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
ข้อ 2 D1	2. สร้างกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่	1) ศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ปฏิบัติเป็นเลิศ 3 แห่ง 2) ร่างกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่ 3) ตรวจสอบและประเมินร่างกลยุทธ์ฯ โดยการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน ด้านความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์	1) แนวทางการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ปฏิบัติเป็นเลิศ 2) กลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่ (ฉบับทดลองใช้)
ข้อ 3 R2	3. การทดลองใช้กลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่	เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คือ วิทยาลัยการอาชีวพระนพน โดยมิให้ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน 120 คน	ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่
D2	4. การประเมินประสิทธิผลการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่	1) ประเมินผลการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่ 2) ประเมินความพึงพอใจต่อการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพฯ 3) ถอดบทเรียนโดยใช้เทคนิคการทบทวนหลังปฏิบัติการ (AAR)	กลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่ (ฉบับสมบูรณ์)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัญหาการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่ พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการสร้างกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ 4 กลไกขับเคลื่อน ได้แก่

2.1 กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และการประยุกต์ใช้ 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ระดับคุณภาพสื่อการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา และ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

2.2 กลยุทธ์การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการสนับสนุนทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ระดับความสำเร็จในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับชุมชนและหน่วยงานอื่น

ในการสนับสนุนทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ และ2) ระดับความพึงพอใจของชุมชนต่อการส่งเสริมชุมชนให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้

2.3 กลยุทธ์การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และ2) ระดับความพึงพอใจของสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา

2.4 กลยุทธ์การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการกำกับติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรฐานและกลยุทธ์การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ2) ระดับความพึงพอใจของครูผู้สอนต่อการกำกับติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามระบบ และกลไกประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.5 กลยุทธ์การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และ2) ผลการเปรียบเทียบการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาหลังทดลองใช้กลยุทธ์

และกลไกในการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่ ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ (control) การตรวจสอบคุณภาพ (audit) การประเมินคุณภาพ (assess) และการใช้เทคโนโลยี (technology)

3. ผลการประเมินประสิทธิภาพการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา ด้านการดำเนินงาน และความพึงพอใจของผู้เรียนที่ร่วมกิจกรรมที่มีต่อการดำเนินงานตามกลยุทธ์ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

ผลจากการสร้างกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่ พบว่า มีกลยุทธ์สำคัญ 5 กลยุทธ์ ดังนี้

1. กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และการประยุกต์ใช้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคุณภาพของผู้เรียนและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาซึ่งเป็นภารกิจสำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสมรรถนะของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรระดับอาชีวศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะหรือเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2564) ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาให้มีความรู้ มีทักษะ และการประยุกต์ใช้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแต่ละระดับการศึกษา และมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Idialu (2013) ที่ได้ศึกษาเรื่องการประกันคุณภาพในการอาชีวศึกษาของประเทศไนจีเรีย พบว่า การอาชีวศึกษามุ่งเน้นด้านการฝึกฝนทักษะเป็นสำคัญ และ Wiesner and Yuniarti (2018) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการคุณภาพการอาชีวศึกษาในสถาบันการอาชีวศึกษา: บทบาทของครูในการพัฒนาคุณภาพองค์กร พบว่า ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา กระบวนการเรียนการสอนมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของการอาชีวศึกษา และความสำเร็จของผู้เรียนในการนำมาประยุกต์ใช้ให้ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถตอบสนองความต้องการของโลกแห่งการทำงานได้

2. กลยุทธ์การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการสนับสนุนทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้ ทั้งนี้เป็นเพราะการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีมร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียย่อมนำไปสู่พลังการทำงานที่มุ่งสู่ความสำเร็จที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของทุกฝ่าย เนื่องจากการรวมพลังกันทำงานย่อมเกิดพลังทางบวกที่จะเอื้อให้การทำงานประสบผลสำเร็จที่ทุกฝ่ายพึงพอใจร่วมกัน สอดคล้องกับ Cook-Craig (2010) ความสำคัญของเครือข่ายแบบแน่นแฟ้นจะเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน มีการทำงานร่วมกันอย่างอิสระ ในการก่อรูปเครือข่ายอาจไม่มีความจำเป็นต้องสร้างความสัมพันธ์ แต่ควรทำให้เกิดกิจกรรมในการสร้างความมั่นคงให้กระจายไปทั่วทั้ง เครือข่าย สอดคล้องกับ คชกร นริสาน (2565) ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการแก้ไข ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนจังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่พบว่า ผู้บริหารควรมี การประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้ปฏิบัติ ควรสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกทั้งใน ประเทศและต่างประเทศให้มากขึ้น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Gatt (2016) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้การประกันคุณภาพของยุโรปในการศึกษาและฝึกอบรมด้านอาชีวศึกษา (EQAVET) ที่พบว่า ความจำเป็นในการมีทีม ที่มุ่งมั่น มีความสมดุลและเชื่อมั่นในการประกันคุณภาพ การควบคุมดูแล การลดขั้นตอนการทำงานทางราชการ และความสามารถสื่อสารกันได้อย่างชัดเจน

3. กลยุทธ์การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2564) ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานที่ 1 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดี ภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติไทย เคารพกฎหมาย เคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ของตนเองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีจิตสาธารณะ และมีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คชกร นริสาน (2565) ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนจังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า สถานศึกษา และครูควรส่งเสริมและพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น เพิ่มสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมสิ่ง แปรภพใหม่ ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอนแก่นักศึกษา

4. กลยุทธ์การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2561) ที่กำหนดกรอบแนวคิดการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ที่กำหนดให้สถานศึกษาสามารถนำแนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐาน การอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561 ไปใช้ในการประเมินผล ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และใช้ผลจากการประเมินเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งสอดคล้องกับ ชินภัทร ภูมิรัตน (2555) ที่สรุปว่าการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการติดตามตรวจสอบความ ก้าวหน้าของการปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาพร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการเร่งรัดการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. กลยุทธ์การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะวิชาชีพ ทั้งด้านความรู้ (Head On) ทักษะฝีมือ (Hand On) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

(Heart On) ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบทางไกลผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์สามารถพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ (Head On) ในขณะเดียวกันสถานศึกษาต้องกำหนดให้ครูปรับวิธีการจัดการเรียนการสอนจากรูปแบบปกติเป็นการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ในลักษณะสอนสด (Live) ผ่านแพลตฟอร์ม (Platform) การจัดการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีคุณภาพ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งให้บรรลุจุดประสงค์รายวิชาที่เทียบเคียงกับการสอนในห้องเรียน มอบหมายงานและรับ-ส่งงานผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยไม่ต้องเข้าชั้นเรียนแต่การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษานั้นมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและการลงมือทำด้วยตนเองผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญจึงจะสามารถใช้งานและแก้ปัญหาในสถานการณ์จริงได้ ดังนั้น ผู้สอนอาจจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีการสาธิตในลักษณะสอนสด (Live) หรือสื่อจำลองเสมือนจริง (Simulation) แบบออนไลน์สำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน (On Demand) และมีช่องทางการติดต่อสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Munastiwi (2015) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเน้นเฉพาะสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่สัมพันธ์กับการใช้คอมพิวเตอร์และการเป็นผู้ประกอบการ โดยสมรรถนะแรกคือ การคาดการณ์ถึงยุค สมัยของโลกาภิวัตน์ สมรรถนะที่สองคือ การพัฒนาจิตสำนึกของความเป็นผู้ประกอบการที่สามารถ สร้างงานต่างๆ ได้ผลของรูปแบบนี้ได้พิสูจน์ให้เห็นว่ามีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในการพัฒนาความคิด ความเชื่อ และความตระหนักของผู้เรียนในการเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รูปแบบนี้สามารถ สนับสนุนผู้เรียนอาชีวศึกษาให้พัฒนาแนวคิดการเป็นผู้ประกอบการเพื่อที่ผู้สำเร็จการศึกษา จะไม่ได้มี เพียงความสามารถที่จะทำงานในบริษัทแห่งใดแห่งหนึ่งเท่านั้น แต่ยัง สามารถสร้างธุรกิจของตนเองได้อีกด้วย

องค์ความรู้ใหม่

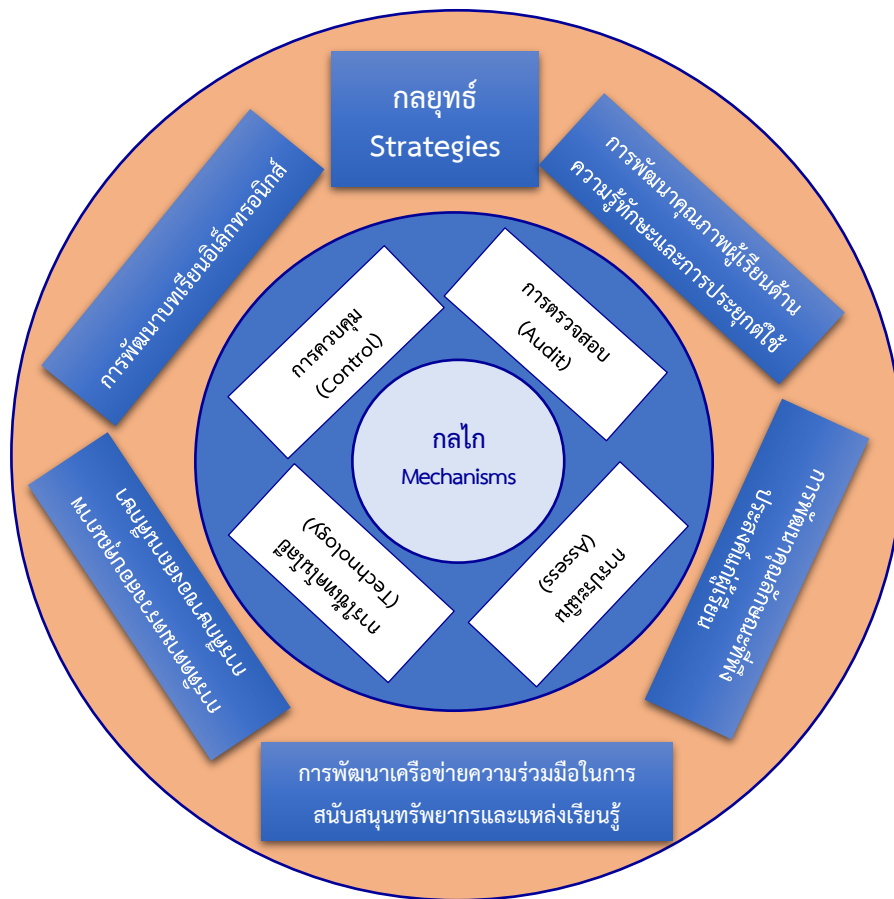
จากการดำเนินการวิจัยทำให้ได้โมเดลกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ 4 กลไกขับเคลื่อนประกอบด้วย

1. กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ และการประยุกต์ใช้
2. กลยุทธ์การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการสนับสนุนทรัพยากรและแหล่งเรียนรู้
3. กลยุทธ์การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน
4. กลยุทธ์การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
5. กลยุทธ์การพัฒนามาตรฐานอิเล็กทรอนิกส์

โดยมีกลไกในการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่ ได้แก่

1. การควบคุมคุณภาพ (control)
2. การตรวจสอบคุณภาพ (audit)
3. การประเมินคุณภาพ (assess)
4. การใช้เทคโนโลยี (technology)

สรุปเป็นโมเดลกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่ ดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษายุคปกติใหม่

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. ควรจัดปฐมนิเทศครูผู้สอน ผู้เรียน และผู้แทนชุมชนให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาก่อนนำกลยุทธ์ไปทดลองใช้
2. ควรจัดประชุมบุคลากรที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความตระหนักและให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา
3. ควรจัดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานในโครงการของกลยุทธ์ให้เหมาะสมเป็นระบบและต่อเนื่อง
4. ผู้บริหารควรสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อหาแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้เรียน และการสนับสนุนด้านทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น
5. ควรมีการนิเทศติดตามการดำเนินงานตามโครงการของกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อบรรลุผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. ควรมีการวิจัยกลยุทธ์การบริหารงานวิจัยพัฒนานวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. ควรมีการวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้โดยขยายขอบเขตการวิจัยไปยังวิทยาลัยอาชีวศึกษา หรือ ภูมิภาคอื่นๆ หรือระดับประเทศ
4. ควรมีการวิจัยแบบผสมผสานโดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพเกี่ยวกับกลยุทธ์การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- คชกร นริสาน. (2565). *สภาพ ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชนจังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม.*
- ชินภัทร ภูมิรัตน. (2555). *แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.*
- นันทา หงวนตด. (2564). *นโยบายการประเมินคุณภาพภายนอก ภายใต้สถานการณ์ COVID-19 และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประเมินภายนอก สมศ. เอกสารการอบรมเชิงปฏิบัติการ สำหรับผู้สมัครเข้ารับ การคัดเลือกเพื่อให้การรับรองเป็นผู้ประเมินภายนอก ครั้งที่ 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 วันที่ 8 มีนาคม 2564 ณ ห้องประชุมสันถวมิตร (สมศ.)*
<http://www.onesqa.or.th/upload/download/202103100903157.pdf>
- พิศมัย นิตศักดิ์. (2556). *การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายนอกรอบสามในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.*
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2555). *มาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555 เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.*
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.*
<http://www.ctech.ac.th/pdf/Tdoc.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2564). *เอกสารประกอบแนวทางการจัดการเรียนรู้อาชีวศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19).*
<http://bsq2.vec.go.th/document/covid/learning%20covidv2.pdf>
- Astudillo, M. Vásquez. (2020). The Blended Learning Pedagogical Model in Higher Education. In Antonio Víctor, and Martín-García. (Eds.). *Blended Learning: Convergence between Technology and Pedagogy*. Cham: Springer. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-45781-5>

- Cook-Craig, P.G. (2010). Using social network theory to influence the development of state and local primary prevention capacity-building teams. *Journal of Family Social Work*, 13(1), 313–325.
- Gatt, S. (2016). Implementing the European Quality Assurance in Vocational Education and Training (EQAVET) at National Level: Some Insights from the PEN Leonardo Project. *International Journal for Research in Vocational Education and Training*, 3(1), 29-45.
- Idialu, Ethel E. (2013). Ensuring Quality Assurance In Vocational Education. *Contemporary Issues In Education Research*, 6(4), 413-438.
- Munastiwi, E. (2015). The Management Model of Vocational Education Quality Assurance Using ‘Holistic Skills Education (Holsked)’. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 204(2015) 218 – 230.
- Wiesner, G. and Yuniarti, N. (2018) *Systematic Quality Management in Vocational Educational Institutes: Role of Teachers in Development of Organizational Quality*. https://www.researchgate.net/publication/352376802_Systematic_Quality_Management_in_Vocational_Educational_Institutes_Role_of_Teachers_in_Development_of_Organizational_Quality